

Қазақстан Республикасының азаматтық авиациясында формальдылықты оңайлату мақсатында рәсімдерді белгілеуге жәрдемдесуге тиісті шаралар жиынтығын білдіретін халықаралық әуе тасымалдары кезіндегі формальдылықты оңайлату бағдарламасын бекіту туралы

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2015 жылғы 20 сәуірдегі № 243 қаулысы.

"Қазақстан Республикасының әуе кеңістігін пайдалану және авиация қызметі туралы" 2010 жылғы 15 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңы 13-бабының 3-2) тармақшасына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ**:

1. Қоса беріліп отырған Қазақстан Республикасының азаматтық авиациясында формальдылықты оңайлату мақсатында рәсімдерді белгілеуге жәрдемдесуге тиісті шаралар жиынтығын білдіретін халықаралық әуе тасымалдары кезіндегі формальдылықты оңайлату бағдарламасы бекітілсін.

2. Осы қаулы алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасының

Премьер-Министрі

К.Масімов

Қазақстан Республикасы
Үкіметінің
2015 жылғы 20 сәуірдегі
№ 243 қаулысымен
бекітілген

Қазақстан Республикасының азаматтық авиациясында формальдылықтың оңайлату мақсатында рәсімдерді белгілеуге жәрдемдесуге тиісті шаралар жиынтығын білдіретін халықаралық әуе тасымалдары кезіндегі формальдылықты оңайлату бағдарламасы

1. Жалпы ережелер

1. Осы Қазақстан Республикасының азаматтық авиациясында формальдылықты оңайлату мақсатында рәсімдерді белгілеуге жәрдемдесуге тиісті шаралар жиынтығын білдіретін халықаралық әуе тасымалдары кезіндегі формальдылықты оңайлату бағдарламасы (бұдан әрі - Бағдарлама) "Қазақстан Республикасының әуе кеңістігін пайдалану және авиация қызметі туралы" 2010 жылғы 15 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңына және Қазақстан Республикасы ратификациялаған халықаралық шарттарға сәйкес әзірленген.

2. Осы Бағдарламада пайдаланылатын негізгі үғымдар мен терминдер:

1) асхана және салон керек-жарақтары - ұшу уақытында қызмет көрсету мақсатында, атап айтқанда жолаушыларды тамақтандыру және олардың жайлышының қамтамасыз ету үшін әуе кемесін пайдалануши пайдаланатын, бір мәрте не бірнеше мәрте пайдаланылатын заттар;

2) алып жүрмейтін багаж – авиажүк ретінде ресімделген және оның иесі болып табылатын адам ұшып келе жатқан әуе кемесінде тасымалданбайтын багаж;

3) әуе кемесінің командирі - бүкіл ұшу уақытында әуе кемесін басқару және оның қауіпсіздігі үшін жауапты ұшқыш;

4) багаж - жолаушылардың немесе экипаж мүшелерінің әуе кемелерін пайдаланушымен келісім бойынша әуе кемесінің бортында тасымалданатын жеке заттары;

5) борт жабдығы - қосалқы бөлшектерді немесе борт қорларын қоспағанда, ұшу уақытында әуе кемесінің бортында пайдалануға арналған медициналық алғашқы көмек көрсетуге арналған құралдарды қоса алғандағы заттар, авариялық құтқару жабдығы, асхана және салон керек-жарақтары;

6) дезинсекция - әуе кемесінің бортында және контейнерлерде жүргізілетін жәндіктермен күрес және оларды жою жөніндегі іс-шаралар кешені;

7) дезинфекция - инфекциялық және паразиттік аурулардың қоздырғыштарын жою жөніндегі іс-шаралар кешені;

8) декларант - тауарларды декларациялайтын не оның атынан тауарлар декларацияланатын тұлға;

9) депортацияланатын адам - Қазақстан Республикасына кіру мақсатында өткізу пунктіне келген, Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасы арқылы өткізу үшін жеткілікті негіздердің болмауына байланысты Қазақстан Республикасына кіргізуден бас тартылған немесе өзіне қатысты Қазақстан Республикасының зандарында белгіленген занды шектеулер бар шетелдік немесе азаматтығы жоқ адам;

10) борт қорлары - әуе кемесінің бортында жолаушылардың және экипаждың тұтынуына арналған, сатылған немесе сатылмаған тауарлар және отын мен жағармай материалдарын қоса алғанда, әуе кемесін пайдалану және оған техникалық қызмет көрсету үшін қажетті тауарлар, сондай-ақ әуе кемесінің бортынан алып шығу мақсатында жолаушылар мен экипаж мүшелеріне сатуға арналған тауарлар;

11) жерусті жабдығы - жерде әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсетуге, оларды жөндеуге және оларға қызмет көрсетуге арналған арнайы құрылғылар, оның ішінде сынау жабдығы мен жүктерді өндеуге және жолаушыларға қызмет көрсетуге арналған жабдық;

12) жүк - пошта жөнелтімдерін, борт қорларын және иесімен бірге жөнелтілетін багажды немесе қате жөнелтілген багажды қоспағанда, әуе кемесінің бортында тасымалданатын кез келген мүлік;

13) инфекциялық ауру таралған аудан (адамдардың денсаулығын сақтау мақсаты үшін) - адамның инфекциялық және паразиттік аурулары жылдам таралып жатқан географиялық аудан;

14) жол жүру құжаты - паспорт немесе жеке тұлғаны куәландыратын және Қазақстан Республикасы осындай құжат ретінде танитын, мемлекет немесе ұйым берген, заңды иеленушісі халықаралық тасымал кезінде пайдалана алатын басқа ресми құжат;

15) қате жөнелтілген багаж - жолаушылардан немесе экипаж мүшелерінен абайсыз немесе алаңғасарлықпен бөлінген багаж;

16) кедендік бақылау - Кеден одағының кеден заңнамасының және Қазақстан Республикасы заңнамасының сақталуын қамтамасыз ету мақсатында кеден органдары, оның ішінде тәуекелдерді басқару жүйелерін пайдалана отырып жүзеге асыратын шаралар жиынтығы;

17) кедендік декларация - белгіленген нысан бойынша жасалған, тауарлар, таңdap алынған кедендік рәсім туралы мәліметтерді және тауарларды шығару үшін қажетті өзге де мәліметтерді қамтитын құжат;

18) кедендік баж - тауарлардың Кеден одағының кедендік шекарасы арқылы өткізілуіне байланысты Қазақстан Республикасының кеден ісі саласындағы уәкілетті органдары өндіріп алатын міндettі төлем;

19) кедендік төлемдер - тауарлардың Кеден одағының кедендік шекарасы арқылы өткізілуіне байланысты Қазақстан Республикасының Кеден ісі туралы кодексіне сәйкес төлеуші бюджетке төлеуге тиіс кедендік әкелу және әкету баждары, кедендік алымдар;

20) кіруге құқығы жоқ адам - Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес кіру, сондай-ақ Қазақстан Республикасының аумағы арқылы транзитпен жүріп өту құқығын беруден бас тартылған адам;

21) қауіпсіздікті қамтамасыз етуге арналған жабдық - азаматтық авиация қызметіне заңсыз араласу актілерінің алдын алу немесе оларды анықтау үшін бөлек немесе жүйенің бір бөлігі ретінде пайдалануға арналған арнайы құрылғылар;

22) қосалқы бөлшектер - жөндеу немесе алмастыру мақсатында әуе кемесіне орнатуға арналған бұйымдар, оның ішінде қозғалтқыштар мен әуе бұрандалары;

23) Қазақстан Республикасының мұдделі мемлекеттік органдары - Қазақстан Республикасының ішкі істер, денсаулық сақтау, еңбек, жұмыспен қамту, көші-қон, халықты әлеуметтік қорғау, кеден ісі, Мемлекеттік шекараны қорғау және күзету, сыртқы істер, халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығы, ветеринария саласындағы мемлекеттік (уәкілетті) органдары, олар Қазақстан Республикасы заңнамасының қолданылуы мен сақталуы үшін жауапты болады;

24) отырғызу (әуе кемесіне) - осы тұра рейстің алдыңғы кезеңінде бортқа алынған экипаж мүшелері мен жолаушыларды қоспағанда, адамдардың ұшу мақсатында әуе кемесінің бортына кіруі;

25) пайдаланушы - азаматтық әуе кемелерін пайдаланумен айналысатын немесе оларды пайдалану мақсатында өздерінің көрсетілетін қызметтерін ұсынатын жеке немесе заңды тұлға;

26) пошта жөнелтімдері - тиісті қаптамадағы хат-хабар, сәлемдеме, пошта контейнерлері, сондай-ақ баспа өнімдері;

27) санитариялық-карантиндік бақылау - адамдар мен жүктөрді Кеден одағының кедендей шекарасымен тұспа-тұс келетін Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасы арқылы өткізген кезде жүктің санитариялық-эпидемиологиялық жай-қүйі мен адамдар денсаулығының жай-қүйін бақылау, ол ел аумағына инфекциялық және паразиттік аурулардың, сондай-ақ адам денсаулығына қауіп төндіруі ықтимал заттар мен өнімдердің әкелінуіне жол бермеу мақсатында жүргізіледі;

28) иесі табылмаған багаж - әуежайға биркамен немесе онсыз келген және жолаушы алмаған немесе танымаған багаж;

29) талап етілмеген багаж - әуежайға келген және жолаушы алмаған немесе талап етпеген багаж;

30) тауар - кедендей шекара арқылы өткізілетін кез келген жылжымалы мүлік, оның ішінде жылу, электр энергиясы мен энергияның өзге де түрлері және көлік құралдары (жолаушылар мен тауарларды халықаралық тасымалдау үшін пайдаланылатын көлік құралдарын қоспағанда);

31) тауарларды кедендей тазарту - Кеден одағының және Қазақстан Республикасының кеден заңнамасымен белгіленген, тауарларды ішкі тұтынуға енгізу үшін, олардың экспортты үшін немесе тауарларға өзге кедендей рәсімдерді қолдану үшін қажетті кедендей операцияларды жасау;

32) тәуекелді басқару жүйесі - басқару рәсімдері мен практикасын жүйелі түрде қолдану, олар шекаралық бақылау органдарына тәуекел қаупі бар адамдарды немесе жук жөнелтімдерін өткізуге қатысты қажетті ақпарат беруді қамтамасыз етеді;

33) тиеу - жүктөрді, пошта жөнелтімдерін, багаж бен борт қорларын белгілі бір рейспен әуе кемесімен тасымалдау үшін әуе кемесінің бортына орналастыру процесі;

34) тура рейс - кез келген аралық пункттер арқылы жөнелту пунктінен межелі пунктке дейінгі бүкіл рейсті пайдаланушы бір шартты белгімен (рейс номірімен) көрсететін әуе кемесінің үшу түрі;

35) тұсіру (әуе кемесінен) - әуе кемесі жерге қонғаннан кейін одан экипаж мүшелері мен сол тура рейспен келе жатқан жолаушыларды қоспағанда, барлық адамдардың шығуы;

36) уақытша әкелу - шетелдік тауарлар кедендей әкелу баждарын, салықтарды төлеуден шартты түрде толық немесе ішінана босатыла отырып және тарифтік емес реттеу шаралары қолданылмай, кейіннен кері экспорттың кедендей рәсімімен орналастырыла отырып, Кеден одағының кедендей аумағында белгіленген мерзім ішінде пайдаланылатын кездегі кедендей рәсім;

37) уәкілетті агент - пайдаланушының атынан әрекет ететін, осы пайдаланушының әуе кемесінің, экипаждың, жолаушылардың, жүктің, пошта жөнелтімдерінің, багаж бен борт қорларының келуіне, жөнелтілуіне және ресімделуіне байланысты барлық формальдылықтар орындалған жағдайда, Қазақстан Республикасының заңнамасында рұқсат етілген болса, әуе кемесінде жүктерді өндөуге уәкілетті үшінші тарапты тарта отырып әрекет етуге оның өзі уәкілеттік берген немесе оның атынан уәкілеттік берілген тұлға;

38) ұшу экипажының мүшесі - авиация персоналына жататын, авиация персоналының жарамды күелігі бар, ұшу уақытының ішінде әуе кемесін басқаруға байланысты міндеттер жүктелген тұлға;

39) шетелдік - Қазақстан Республикасының азаматы болып табылмайтын және өзінің өзге мемлекеттің азаматтығын иеленетініне айғағы бар адам;

40) экипаж мүшесінің күелігі – экипаж мүшелеріне, ұшуға техникалық қолдау көрсетуді қамтамасыз ететін инженерлік-техникалық құрамға және ұшу кезінде азаматтық әуе кемесінің қауіпсіздігін қамтамасыз ететін персоналға берілетін, белгіленген үлгідегі құжат;

41) экипаж мүшесі - авиация персоналына жататын, ұшу уақытының ішінде әуе кемесінің бортында белгілі бір міндеттерді орындау үшін тағайындалған адам;

42) азаматтық авиация саласындағы уәкілетті орган – Қазақстан Республикасының әуе кеңістігін пайдалану және азаматтық және эксперименттік авиация қызметі саласындағы басшылықты жүзеге асыратын орталық атқарушы орган;

43) азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым – жарғылық капиталына мемлекет жүз пайыз қатысатын, Қазақстан Республикасының азаматтық авиация саласын орнықты дамытуды, ұшу қауіпсіздігі мен авиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз етуге бағытталған қызметті жүзеге асыратын акционерлік қоғам.

Ескерту. 2-тармаққа өзгеріс енгізілді – ҚР Үкіметінің 06.08.2019 № 582 (ресми жарияланған күнінен кейін құнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

3. Осы Бағдарламаның ережелері халықаралық әуе тасымалдары кезінде әуе кемелерінің барлық санаттағы ұшуына қолданылады.

4. Мемлекеттік шекара арқылы өткізу пункттерінде белгіленген бақылау түрлерін жүзеге асыратын Қазақстан Республикасының мұдделі мемлекеттік органдары:

1) адамдар мен әуе кемелеріне қатысты шекаралық бақылауды жүзеге асыру үшін және жүктерді/тауарларды шығару/кедендейтік тазарту үшін қажетті уақытты қысқарту;

2) әкімшілік талаптарды және бақылауды жүзеге асыру жөніндегі талаптарды қолдануға байланысты қолайсыздықтарды барынша азайту;

3) қауіпсіздіктің оңтайлы деңгейін қамтамасыз ету және Қазақстан Республикасының заңнамасын сақтау мақсатында шаралар қабылдайды.

5. Шекаралық бақылау рәсімдерін қолдану және тауарларды шығару/кедендік тазарту кезінде Қазақстан Республикасының мұдделі мемлекеттік органдары тәуекелді басқару жүйесін пайдаланады.

6. Қазақстан Республикасының мұдделі мемлекеттік органдары әуежайларда өз қызметінің тиімділігін арттыру үшін ақпараттық технологияларды енгізеді.

7. Осы Бағдарламаның ережелері авиациялық қауіпсіздік шараларына немесе бақылау мен қадағалаудың басқа да қажетті шараларына қатысты Қазақстан Республикасының заңнамасын қолдануға кедергі болмайды.

2. Әуе кемелерінің ұшып келуі және ұшып шығуы

8. Қазақстан Республикасының мұдделі мемлекеттік органдары ұшып келетін және ұшып шығатын әуе кемелеріне қызмет көрсету жөніндегі технологиялық процеске қажетті шараларды қабылдайды және оларды негізсіз кідіртуге жол бермейтіндей тұрде қолданады.

9. Ұшып келетін және ұшып шығатын әуе кемелеріне қызмет көрсету кезінде Қазақстан Республикасының мұдделі мемлекеттік органдары қолданыстағы заңнамада көзделгеннен өзге қосымша құжаттарды ұсынуды талап етпейді.

10. Мұдделі мемлекеттік органдардың техникалық мүмкіндіктерін ескере отырып, ұшып келетін және ұшып шығатын әуе кемелерінің құжаттары:

- 1) мемлекеттік органдардың ақпараттық жүйесіне беру жолымен электрондық нысанда;
- 2) электрондық құралдардың көмегімен ұсынылған немесе берілген бланкіде;
- 3) бланкіде қолдан толтырылған жазбаша нысанда болса, қабылданады.

11. Қазақстан Республикасының мұдделі мемлекеттік органдарына құжаттарды электрондық нысанда пайдаланушы ұсынған немесе оның атынан ұсынылған болса, жазбаша нысанда ұсыну талап етілмейді.

12. Әуе кемесі ұшып келген соң немесе ұшып шығардан бұрын пайдаланушылар Қазақстан Республикасының мұдделі мемлекеттік органдарына:

- 1) азаматтық авиация саласындағы халықаралық шарттарда көзделген тасымалдаушы құжатын (бұдан әрі - бас декларация);
- 2) әуе кемесінің бортында тасымалданатын тауарлар туралы мәліметтерді қамтитын құжатты (бұдан әрі - жүк ведомосі);
- 3) борт қорлары туралы мәліметтерді қамтитын құжатты;
- 4) көлік (тасымалдау) құжаттары;
- 5) тасымалданатын тауарларға тасымалдаушының қолындағы коммерциялық құжаттарды;
- 6) бортта тасымалданатын жолаушылар мен олардың багажы туралы мәліметтерді қамтитын құжатты (бұдан әрі - жолаушылар ведомосі);

7) халықаралық пошта жөнелтімдері тасымалданған жағдайда, Бүкіләлемдік пошта одағының актілерінде айқындалған ілеспе құжатты ұсынады.

13. Әуе кемесінің бортында қалатын борт қорларының құжаттарын Қазақстан Республикасының мұдделі мемлекеттік органдарына ұсыну талап етілмейді.

14. Әуе кемесіне тиелген немесе одан түсірілген борт қорларына қатысты мынадай ақпарат енгізіледі:

1) атауы (сауда, коммерциялық немесе өзге дәстүрлі атауы);

2) негізгі, қосымша және (немесе) негізгіден немесе қосымшадан басқа өлшем бірліктерімен саны, сипаттамасы мен параметрлері;

3) құны (мұндай мәліметтер бар болса).

15. Елге есірткі құралдарын, психотроптық заттарды, олардың аналогтары мен прекурсорларды, жарылғыш заттарды, сондай-ақ кедендік баждар төленбекен тауарларды заңсыз әкелу әрекетінің жолын кесу мақсатында Қазақстан Республикасының кеден ісі саласындағы уәкілетті органы қате жіберілген бағаждың тізімін сұратады.

16. Пошта жөнелтімдеріне пайдалануши Қазақстан Республикасының мұдделі мемлекеттік органдарына Бүкіләлемдік пошта одағының актілерінде айқындалған халықаралық пошта жөнелтімдері тасымалданған жағдайдағы ілеспе құжатты ұсынады.

17. Әуе кемесі ұшып шығардан бұрын немесе ұшып келген соң Қазақстан Республикасының мұдделі мемлекеттік органдары пайдаланушыдан бас декларацияны, жолаушылар және жүк ведомосін ұш данадан артық ұсынуды талап етпейді.

18. Егер әуе кемесіне жолаушыларды отырғызу немесе жүктөрді, пошта жөнелтімдерін, борт қорларын немесе бағаж тиеу жүргізілмесе не әуе кемесінен жолаушыларды шығару немесе жүктөрді, пошта жөнелтімдерін, борт қорларын немесе бағаж түсіру тиеу жүргізілмесе, бас декларацияда тиісті белгі жасау шартымен жолаушылар және жүк ведомостері талап етілмейді.

19. Көлік құралына арналған кедендік декларацияға өзгерістерді және (немесе) толықтыруларды декларанттың немесе кеден өкілінің үәкілетті жұмыскері (бұдан әрі - үәкілетті адам) қате мәліметтерді сзып тастау және олардың үстіне дұрыс мәліметтерді жазу (басып жазу) жолымен басу құрылғысын пайдалану арқылы немесе қолмен енгізеді.

Әрбір өзгеріс және (немесе) толықтыру мөр бедерін қою арқылы үәкілетті адамның қолымен расталады.

20. Қазақстан Республикасының халқы денсаулығының, ауыл шаруашылығының немесе қоршаған ортасының қауіпсіздігіне қауіп төндіретін жағдайлар орын алғып отырған аумақтарда жөнелту немесе транзит пункттері бар рейстерге ғана бортында жолаушылар отырған әуе кемелерінің салонына, экипаж кабинасына және жүк тиелетін бөлігіне аэрозольді дезинсекция жүргізу талап етіледі.

21. Дезинсекция жүргізу қажет болған жағдайда, Қазақстан Республикасының халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығы саласындағы уәкілетті органы Дұниежүзілік денсаулық сактау үйімі (бұдан әрі - ДДСҰ) ұсынған және тиімді деп саналатын химиялық та, химиялық емес те әдістерді және/немесе инсектицидтерді ғана қолданады немесе таниды.

Қазақстан Республикасының халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығы саласындағы уәкілетті органы әуе кемесіне дезинсекция жүргізу кезінде жолаушылар мен экипаждың қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша барлық шараларды қабылдайды.

22. Қазақстан Республикасының халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығы саласындағы уәкілетті органы әуе кемесі командирінің немесе әуе кемесі экипажының жауапты мүшесінің сұратуы бойынша бас декларацияға әуе кемесіне санитариялық шаралар қолданылғаны туралы белгі қоюды қамтамасыз етеді.

23. Қазақстан Республикасының халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығы саласындағы уәкілетті органы дезинсекция жүргізуді немесе салдары болатын дезинсекцияны ДДСҰ ұсынған рәсімдерге сәйкес жүргізілген әрекет деп таниды, бұл факт бас декларацияда немесе дезинсекция сертификатында көрсетіледі, оның нысанын азаматтық авиация саласындағы уәкілетті орган бекітеді.

24. Дезинсекция осы Бағдарламаның 21, 22, және 23-тармақтарының ережелеріне толық сәйкес жүргізілген жағдайда, Қазақстан Республикасының халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығы саласындағы уәкілетті органы көрсетілген құжаттарды таниды және жолаушылар мен экипаждың әуе кемесінен шығуына рұқсат береді.

25. Дезинсекция жүргізу кезінде пайдаланылатын инсектицидтер немесе кез келген басқа заттар әуе кемесі конструкциясының элементтеріне және оның жабдығына зиянды әсерін тигізбеуі үшін тиісті шаралар қолданылады. Әуе кемесі конструкциясының элементтерін, атап айтқанда тат басу арқылы зақымдауы мүмкін тез тұтанатын химиялық құрамдарды немесе ерітінділерді пайдалануға жол берілмейді.

26. Қазақстан Республикасының халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығы және ветеринария саласындағы уәкілетті органдары әуе кемелеріне дезинфекция жүргізу кезінде мынадай ережелерді басшылықта алады:

1) әуе кемесінің осындай жүкті тасымалдау жүргізілген контейнері немесе бөлігі ғана өндөледі;

2) дезинфекция әуе кемесін дайындаушының нұсқаулықтарына және ДДСҰ кез келген ұсынымдарына сәйкес рәсімдер бойынша жүргізіледі;

3) зақымданған аймақтар тиісті бактерицидтік қасиеті бар, болжалды инфекция ошағы үшін жарамды құрамдармен дезинфекцияланады;

4) дезинфекцияны тиісті жеке қорғаныш құралдары бар тазартушылар жедел жүргізеді.

27. Дезинфекция жүргізу кезінде жануарлардың саулығын қорғау мақсатында Халықаралық эпизоотия бюросы ұсынған әдістер мен дезинфекциялаушы заттар ғана қолданылады.

Әуе кемесінің беткі қабаты немесе жабдығы кез келген сұйықтықтармен ластанған жағдайда, ластанған жерлерді және пайдаланылатын жабдықтарды немесе құралдарды дезинфекциялау жүргізіледі.

3. Адамдардың және олардың багажының келуі мен кетуі

28. Әуе көлігімен келетін немесе кететін адамдарды ресімдеуді оңайлату және жеделдешу үшін Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасын қорғауды және құзетуді жүзеге асыратын уәкілетті орган әуе тасымалдарының шарттарына сәйкес келетін қажетті шараларды қабылдайды.

29. Жолаушылар мен экипажға қатысты шекаралық бақылау шараларын тиімді қолдануға бағытталған рәсімдерді әзірлеу кезінде Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасын қорғауды және құзетуді жүзеге асыратын уәкілетті орган авиациялық қауіпсіздік, шекараның тұтастырын қамтамасыз ету шараларын және есірткі құралдарының, психотроптық заттардың, олардың аналогтары мен прекурсорлардың айналымын бақылау шараларын қолдану аспектілерін ескереді.

30. Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасын қорғауды және құзетуді жүзеге асыратын уәкілетті орган әуе кемесінің келетін/кететін жолаушыларынан қосымша құжаттарды талап етпейді. Сапардың мәлімделген және нақты мақсатының сәйкестігін белгілеуге байланысты қажеттілік туындаған жағдайларда және Қазақстан Республикасының ұлттық қауіпсіздігін қамтамасыз ету мүддесінде ғана қосымша құжаттарды ұсыну туралы талап қойылады.

31. Жеке тұлға туралы паспорттағы деректерді көрсету үшін штрих кодтарды немесе машинамен оқудың басқа технологияларын пайдаланған кезде Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасын қорғауды және құзетуді жүзеге асыратын уәкілетті орган құжат иесінің өтініші бойынша оған шифрланған деректерді ашу мүмкіндігін көздейді.

32. Шетелдіктерге кіру визалары талап етілетін болса, Қазақстан Республикасына әуе көлігімен кірген жағдайда, Қазақстан Республикасының сыртқы істер саласындағы уәкілетті органды мұндай визаларды Қазақстан Республикасының заннамасына сәйкес әуежайларда береді.

33. Қазақстан Республикасының сыртқы істер саласындағы виза беруді жүзеге асыратын уәкілетті органды шетелдік тұлғалар үшін кіру визалары айналысының қарапайым және транспарентті рәсімдерін белгілеп, мұндай виза беру туралы өтініштердің мейлінше қысқа мерзімде қамтамасыз етеді.

34. Визаның қолданылу мерзімі мен Қазақстан Республикасының аумағында болу ұзақтығы Қазақстан Республикасының заңнамасына және Қазақстан Республикасы тарапы болып табылатын халықаралық шарттарға сәйкес белгіленеді.

35. Әуе көлігімен келетін немесе кететін жолаушылардың жеке деректерін жазбаша түрде ұсыну қажет болған жағдайда, мұдделі мемлекеттік органдар пайдаланушыларға немесе уәкілетті агенттерге отырғызу/түсіру карточкаларын тегін береді, бұл карточкаларды кететін жолаушылар әуе кемесінің бортына отырғанға дейін, ал келетін жолаушылар үшу үақытында толтырады. Отырғызу/түсіру карточкаларының нысанын азаматтық авиация саласындағы уәкілетті орган бекітеді.

36. Отырғызу/түсіру карточкаларын пайдаланушылар тексермейді.

37. Егер конвенциялық ауруға қарсы егу туралы құжаттың болуы талап етілсе, Қазақстан Республикасының халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығы саласындағы уәкілетті органы вакцинация және ревакцинация туралы халықаралық күәлікті таниды, оның нысанын Халықаралық медициналық-санитариялық қағидаларда (бұдан әрі - ХМСҚ) ДДСҰ ұсынған.

38. ХМСҚ сәйкес инфекциялық ауру тараған ауданнан әуе жолымен келетін және бұл аурудың инкубациялық кезеңінде сырқаттанып жүрген, сондай-ақ инфекциялық ауруы болуы мүмкін адамның денсаулық жағдайына байланысты шағымы болған жағдайда ғана жолаушылар медициналық тексеруден өткізіледі.

39. Безекке қарсы қорғану шенберінде Қазақстан Республикасының аумағына үшіп келген кезде үшу персоналына және жолаушыларға денсаулық сақтау мақсатында болатын жері туралы ақпарат картасын толтыру ұсынылады, оның нысанын денсаулық сақтау саласындағы уәкілетті органмен келісу бойынша азаматтық авиация саласындағы уәкілетті орган бекітеді.

40. Қазақстан Республикасының ветеринария саласындағы уәкілетті органы адамдар мен жануарларға ауру жүқтүру көзі болып табылатын жануарлардан алынған өнімдердің, жануарлар мен құстардың мемлекет аумағына кіруіне жол бермеу мақсатында санитариялық-ветеринариялық бақылауды жүзеге асырады.

41. Қазақстан Республикасының мұдделі мемлекеттік органдары пайдаланушылармен және әуежай қызметтерімен өзара іс-қимыл жасай отырып, үшіп келген жолаушыларды мейлінше қысқа, бірақ әуе кемесінің бортынан түскеннен кейін 45 минуттан аспайтын мерзімде ресімдеуді және үшіп кететін жолаушылар әуежайдағы ресімдеу пунктіне (тіркеу тағаны, кедендік, шекаралық және өзге де бақылау пункті) келген кезден бастап мұндай жолаушыларды 60 минуттан аспайтын мерзімде ресімдеуді қамтамасыз етеді.

42. Егер жолаушылар мен экипаж мүшелері баж салынатын тауарларды немесе тасымалдау үшін тыйым салынған тауарларды тасымалдамаса, Қазақстан Республикасының кеден ісі саласындағы уәкілетті органы олардан жазбаша кедендік декларация талап етпейді.

43. Жеке пайдалануға арналған тауарларды кедендік декларациялаған кезде Қазақстан Республикасының кеден ісі саласындағы уәкілетті органды тәуекелді басқару жүйесінің талаптарын ескере отырып, Қазақстан Республикасының кеден заңнамасына сәйкес қосарлы дәлізді немесе әрбір нақты әуежайда тасымалдау шарттары мен көлеміне сәйкес келетін кедендік тексеріп қарастыру мен карантиндік бақылаудың таңдалуға болатын басқа процесін қолдануды қамтамасыз етеді.

44. Кірудің шектеулі санына виза берілген жағдайда, оның жарамдылығын мұдделі органдар қандай да бір арнайы құралдарды пайдаланбай жылдам белгілей алуы үшін Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасын қорғау мен күзетуді жүзеге асыратын уәкілетті орган жол журу құжаттарына әрбір нақты жағдайда белгі қояды.

45. Жолаушылар мен экипаж мүшелері өздерінің паспорттарын немесе басқа да ресми жол журу құжаттарын өздері ұсынғаннан кейін Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген жағдайларды қоспағанда, лауазымды адамдар құжаттарды тексергеннен кейін дереу қайтарады.

46. Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасын қорғау мен күзетуді жүзеге асыратын уәкілетті орган Қазақстан Республикасының мұдделі мемлекеттік органдарымен келісу бойынша тұра транзит аймақтарын құрады немесе дәл сол әуежайдан дәл сол немесе басқа рейспен үшінші мемлекетке кететін экипаждың, жолаушылар мен олардың багажының транзит мемлекетіне кірген кезде талап етілетін шекаралық бақылау формальдылықтарын өтпей келген әуежайда уақытша бола тұруы үшін жағдайлар жасайды.

47. Халықаралық ұшу Қазақстан Республикасының аумағындағы халықаралық әуежайларда екі немесе одан көп аялдай отырып орындалса, Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасын қорғау мен күзетуді жүзеге асыратын уәкілетті орган жолаушының тұра транзит аймағынан шықпауы шартымен жолаушы мен оның багажының белгіленген шекаралық бақылау рәсімдерін бір әуежайда өтуін қамтамасыз етеді.

48. Қазақстан Республикасының мұдделі мемлекеттік органдары рейстің жойылуына немесе кідіруіне байланысты тұнге қалған транзиттік жолаушылардың түнейтін орынға орналасу мақсатында әуежайдан шығуына рұқсат берілуі үшін шаралар қолданады.

49. Қазақстан Республикасының мұдделі мемлекеттік органдары келетін адамдардан табыс салығының төленуі туралы анықтамаларды немесе басқа да құжаттарды сұратпайды.

50. Жолаушылардың қандай да бір табыс салықтарын немесе басқа да салықтарды төлемегені үшін пайдаланушыларға жауаптылық жүктелмейді.

51. Қазақстан Республикасының кеден ісі саласындағы уәкілетті органды қандай да бір затты декларациялаған жолаушылардан ғана ұшып шығу кезінде декларация ұсынуды талап етеді.

Ештеңе декларацияламайтын жолаушылар кедендейк бақылаусыз өткізіледі, бірақ Қазақстан Республикасының кеден ісі саласындағы уәкілетті органы ештеңе декларацияламайтын адамдарды іріктең бақылауды жүзеге асырады.

52. Пайдалануши дұрыс декларацияны, кедендейк баждар мен салықтардың төленгенін ұсынса, сондай-ақ рұқсат құжаттарын ұсынса, Қазақстан Республикасының кеден ісі саласындағы уәкілетті органы пайдаланушыларға қате жіберілген багажды оның иесі жүрген жерге жіберуге рұқсат береді.

53. Авиациялық қауіпсіздік шараларымен немесе басқа да қажетті бақылау шараларымен негізделген жағдайларды қоспағанда, Қазақстан Республикасының кеден ісі саласындағы уәкілетті органы қате жіберілген багажды бір әуежайда халықаралық рейстің біреуінен екіншісіне тексермей тікелей беруге рұқсат етеді. Тікелей беруді жүзеге асыру мүмкін болмаған жағдайларда, мұндай багажды алдын ала айқындалған орында тиісінше қадағалай отырып уақытша сақтау бойынша шаралар қолданылады.

54. Қазақстан Республикасының кеден ісі саласындағы уәкілетті органы иесі анықталмаған, талап етілмеген немесе қате жіберілген багаждың тиісті межелі пунктте оның иесінің атынан кедендейк тазартуға ұсынылуына және мұндай багажды оның иесінә жеткізуге жол береді.

55. Тиісті қауіпсіздік шараларын сақтау шартымен Қазақстан Республикасының кеден ісі саласындағы уәкілетті органы иесі анықталмаған, талап етілмеген немесе қате жіберілген багажды кедендейк тазартуды және оны кідіртпей пайдаланушыға қайтаруды қамтамасыз етеді. Мұдделі мемлекеттік органдар белгілейтін шарттардың негізінде пайдаланушыға мұндай багаждың иесін анықтау үшін оны ашуға рұқсат етіледі.

56. Кедендейк тазарту рәсімінен әлі өтпеген багаж Қазақстан Республикасының кеден ісі саласындағы уәкілетті органының бақылауында болса, пайдалануши көрсетілген багаждың сақталуын қамтамасыз етуден және мұндай багаждан алынатын кедендейк төлемдерді төлеуден босатылады.

57. Ұшып келген кезде немесе ұшып шығатын кезде экипаж мүшелері мен олардың багажына қатысты тексеріп қарау басым тәртіппен жүзеге асырылады.

58. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым Қазақстан Республикасы мен шет мемлекет пайдаланушыларының ұшу персоналына экипаж мүшесінің куәлігін береді және оларды кідіртпей беру үшін тиісті жағдайлар жасайды.

Экипаж мүшесі куәлігінің нысанын азаматтық авиация саласындағы уәкілетті орган бекітеді.

Ескерту. 58-тармаққа өзгеріс енгізілді – ҚР Үкіметінің 06.08.2019 № 582 (01.08.2019 бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

59. Экипаж мүшелері қызметтік міндеттерін орындау кезінде тұрақты халықаралық рейспен келіп, көрсетілген рейсте өздерінің қызметтік міндеттерін орындау үшін Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген кезеңге уақытша кіруге рұқсат сұраған жағдайларда, Қазақстан Республикасының мұдделі мемлекеттік органдары

ұшып келген, экипаж мүшесінің күәлігін көрсеткен экипаж мүшелеріне кіру визасының болуы туралы талап қоймайды.

60. Шетелдік әуе кемесінің тұрақты халықаралық рейстерге қатыспайтын экипаж мүшелері Қазақстан Республикасының аумағынан осы әуе кемесінің бірінші рейсімен ұшып кетеді деген шартпен экипаж мүшесінің күәлігін көрсеткен мұндай экипаж мүшелері үшін кіру визаларының болуы талап етілмейді.

61. Қазақстан Республикасының аумағына немесе оның аумағы арқылы ұшуды орындастын пайдаланушылардың тұрақты халықаралық әуе қатынастарын жүзеге асыруына байланысты ұйымдық-техникалық міндеттерді шешу үшін Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Қазақстан Республикасының мұдделі мемлекеттік органдары Мемлекеттік шекара арқылы өткізу пункті болып табылатын әуежай шегінде осы пайдаланушылардың техник және ұшқыш персоналын Қазақстан Республикасының аумағына уақытша кіргізуді жеңілдету үшін тиісті шаралар қолданады.

62. Техникалық себептерге байланысты ұшуды жалғастыра алмайтын әуе кемесінің ұшуға жарамдылығын қалпына келтіру мақсатында Қазақстан Республикасының мұдделі мемлекеттік органдары Қазақстан Республикасының аумағына немесе оның аумағы арқылы ұшуды орындастын пайдаланушылардың техникалық персонал жұмыскерлерін уақытша болу үшін Қазақстан Республикасының аумағына кіргізуді қамтамасыз етуге қажетті шараларды қолданады. Қазақстан Республикасының мұдделі мемлекеттік органдары Қазақстан Республикасының аумағында болуға байланысты шығындарды өтеу, сондай-ақ осы аумақтан мамандарды қайтару бойынша кепілдіктерді талап еткен жағдайда, бұл мәселелер қысқа мерзімде келісіледі.

63. Қазақстан Республикасының мұдделі мемлекеттік органдары шет мемлекеттің келетін ұшу өндірісі және авиациялық қауіпсіздік жөніндегі инспекторлары өз мемлекеті пайдаланушысының әуе кемесінің салонында өз міндеттерін атқарған жағдайда, осы Бағдарламаның 59-тармағына сәйкес экипаж мүшелері сияқты оларға кіру визасының болуы туралы талапты қолданбайды.

64. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым бақылау мен қадағалау функцияларын жүзеге асыратын азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымның авиация инспекторларына азаматтық авиацияның авиация инспекторының күәлігін береді. Азаматтық авиацияның авиация инспекторының күәліктерін көзде авиация инспекторлары әуежайдың (әуеайлақтың) бақыланатын барлық аймақтарына кіре алады.

Шетелдік пайдаланушылардың азаматтық әуе кемелерін перрондық тексеруді және авиациялық қауіпсіздік желісі бойынша тексеруді жүзеге асыратын авиация инспекторларына азаматтық авиацияның авиация инспекторының күәлігі Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасын қорғау мен күзетуді жүзеге асыратын уәкілетті органмен келісу бойынша беріледі.

Азаматтық авиацияның авиация инспекторының куәлігінің нысанын азаматтық авиация саласындағы уәкілетті орган бекітеді.

Ескерту. 64-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Үкіметінің 06.08.2019 № 582 (01.08.2019 бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

65. Авиация инспекторлары әуе кемесінің салонында өзінің қызметтік міндеттерін атқарған кезде өзімен бірге азаматтық авиацияның авиация инспекторының куәлігі, тексеру тағайындалғаны туралы бұйрық және тексеру парағы, ал халықаралық рейстерде бұған қоса жарамды паспорты мен инспектор сапары маршрутының көшірмесі болуы қажет.

Ескерту. 65-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Үкіметінің 06.08.2019 № 582 (01.08.2019 бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

66. Пайдаланушы әуе кемесінің бортынан түсірілген кезден бастап мұдделі мемлекеттік органдардың тексеруінен өткенге дейін әуе кемесінен түскен жолаушылар мен экипаж мүшелерінің қорғалуын қамтамасыз етеді. Әуе кемесінен аэропортаз ғимаратына дейінгі жолда, сондай-ақ тұра транзит аймағында жолаушылар мен экипаж мүшелерінің қауіпсіздігін пайдаланушы мен әуежай қамтамасыз етеді.

67. Пайдаланушылар әуе кемесінің бортына отырғызу пунктінде жолаушылардың транзиттік немесе межелі мемлекеттер берген жарамды жол жүру құжаттарының болуына көз жеткізу үшін барлық шараларды қолданады.

68. Қазақстан Республикасының мұдделі мемлекеттік органдары және пайдаланушылар жолаушылардың әуе кемесінің бортына отырғызу кезінде көрсететін паспорттары мен визаларының жарамдылығын және шынайылығын анықтау үшін ынтымақтастықты жүзеге асырады.

Қазақстан Республикасының азаматтық авиация саласындағы уәкілетті органы халықаралық ұшу туралы келісімдер жасасу (рұқсаттар беру) кезінде Қазақстан Республикасына немесе Қазақстан Республикасынан халықаралық авиатасымалдауды орындайтын пайдаланушылармен өзара түсіністік туралы меморандумдар нысанында ынтымақтастық туралы келісімдер жасасады, бұларда жол жүру құжаттарын қолдан жасауға байланысты жолсыздықтарға қарсы күресте өзара қолдау мен ынтымақтастықтың негізгі қағидаттары белгіленеді.

Әуе кемесінің бортына отырғызу кезінде жолаушылар көрсететін паспорттар мен визалардың жарамдылығын және түпнұсқалығын анықтауда пайдаланушыларға көмек көрсету үшін Қазақстан Республикасының мұдделі мемлекеттік органдары "үйлестіру жөніндегі қызметкерлерді" ұсыну және әуежайларда орналастыру немесе халықаралық ынтымақтастықтың басқа түрлерін белгілеу арқылы басқа мемлекеттердің тиісті органдарымен өзара түсіністік туралы меморандумдар түрінде ынтымақтастық туралы келісімдер жасасады.

69. Егер ұсынылған құжаттарға байланысты проблемалар салдарынан жолаушыға Қазақстан Республикасының аумағына кіру құқығын беруден бас тартылса, онда жолаушы мемлекеттен шығару үшін пайдалануышыға қайтарылады.

4. Кіруге құқығы жоқ адамдар және депортацияланатын адамдар

70. Халықаралық азаматтық авиацияның жұмыс істеу тәртібін сақтау мақсатында Қазақстан Республикасының мұдделі мемлекеттік органдары туындайтын келіспеушіліктерді жылдам шешу үшін ведомствоаралық өзара іс-қимыл жасауды жүзеге асырады.

71. Адамның кіруге құқығы жоқ екені анықталған жағдайда, Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасын қорғау мен күзетуді жүзеге асыратын уәкілетті орган бұл туралы пайдалануушыға жазбаша түрде хабарлайды.

72. Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасын қорғау мен күзетуді жүзеге асыратын уәкілетті орган пайдаланушымен бірге кіру құқығын беруден бас тартылған адамды өз күшімен жөнелтуді жүзеге асыруға немесе жөнелтудің баламалы нұсқасын дайындауға болатын уақыт мерзімін ескере отырып, мұндай адамды депортациялау мерзімдерін айқындайды.

73. Қазақстан Республикасының аумағына кіруге құқығы жоқ деп саналатын адам оны межелі пунктке тікелей тасымалдаған пайдалануушыға не мән-жайларға қарай, оны транзит пункттерінің бірінен тасымалдаған пайдаланушылардың біреуінің қамқорлығына беріледі.

74. Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасын қорғау мен күзетуді жүзеге асыратын уәкілетті орган пайдалануушыға кіру құқығын беруден бас тартылған адамды депортациялау туралы құжаттарды береді.

75. Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасын қорғау мен күзетуді жүзеге асыратын уәкілетті орган кіруге құқығы жоқ адамдардан қолдан жасалған немесе жалған жол жүру құжаттарын алып қоюды қамтамасыз етеді. Сондай-ақ өздерін жол жүру құжаттарының заңды иесі ретінде көрсеткен кіруге құқығы жоқ адамдардан да мұндай құжаттар алып қойылады. Мұндай құжаттар айналымнан алынады және оларды берген мемлекет ретінде аталған мемлекеттің құзыретті органдарына немесе осы мемлекеттің тұрақты дипломатиялық өкілдігіне қайтарылады.

76. Алып қоюды жүзеге асырған Қазақстан Республикасының мұдделі мемлекеттік органдары алып қойылған құжаттың орнына құжаттардың жоғалғанын немесе жойылғанын растайтын, сондай-ақ қолдан дайындалған, қолдан жасалған немесе жалған жол жүру құжаттарына қатысты ілеспе хат береді. Көрсетілген ілеспе хаттарға алып қойылған жол жүру құжаттарының фотокөшірмелері (егер мұндайлар бар болса), депортациялау (елден шығару) туралы қаулы, сондай-ақ қызығушылық тудыратын кез келген қосымша ақпарат қоса беріледі. Илеспе хат пен оған қоса берілетін материалдар

кіру құқығын беруден бас тартылған адамды депортациялауды жүзеге асыратын пайдаланушыға не мұндай адамды ертіп жүретін адам болса, межелі мемлекеттің мемлекеттік органдарына жеткізуге жауапты ертіп жүретін адамға беріледі. Бұл құжаттар транзит пунктіндегі және (немесе) бастапқы отырғызу пунктіндегі бақылау органдары үшін ақпарат ретінде пайдаланылады.

Құжаттардың жоғалғанын немесе жойылғанын растайтын, сондай-ақ қолдан дайындалған, қолдан жасалған немесе жалған жол жүру құжаттарына қатысты ілеспе хаттардың нысандарын азаматтық авиация саласындағы уәкілетті орган бекітеді.

77. Кіру құқығын беруден бас тартылған адамдарды депортациялау кезінде Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасын қорғау мен күзетуді жүзеге асыратын уәкілетті орган транзит мемлекетінің немесе межелі мемлекеттің тиісті органдарына жоспарланып отырған тасымалдау туралы хабарлайды. Хабарламада мынадай ақпарат қамтылады:

- 1) жеке басын куәландыратын мәліметтер;
- 2) тасымалдаудың себебі;
- 3) ертіп жүретін адам немесе адамдар туралы мәліметтер.

78. Адамның кіруге құқығының жоқ екені белгілі болған кезден бастап тиісті құжаттары жоқ адамды күзетуге және оны қамқорлыққа алуға және оны Қазақстан Республикасының аумағынан шығару үшін пайдаланушыға қайтаруға байланысты шығындарды пайдалануши төлейді.

79. Қандай да бір адамға Қазақстан Республикасының аумағына кіруге құқық беруден бас тартылған және ол Қазақстан Республикасының аумағынан жөнелту үшін қайтадан пайдаланушыға берілген жағдайларда оны қайтаруға байланысты көліктік шығыстардың бәрін пайдалануши осы адамнан өндіріп алады.

80. Пайдалануши Қазақстан Республикасының аумағына кіруге құқық беруден бас тартылған адамдарды елден шығару кезінде үшү қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін сақтық шараларын қабылдайды.

Сақтық шараларын қауіпсіздікті қамтамасыз ететін өз персоналдын пайдаланатын немесе құзыретті персоналды жалдайтын пайдалануши қамтамасыз етеді.

81. Пайдалануши кіру құқығын беруден бас тартылған адамды:

- 1) көрсетілген адам өзінің сапарын бастаған пунктке;
- 2) көрсетілген адамның кіруіне рұқсат берілген кез келген басқа жерге жібереді.

82. Қазақстан Республикасының аумағына ұшып келген немесе ол арқылы өтетін жолаушылардың құжаттары тиісті дәрежеде ресімделмегені анықталған, ал пайдаланушылар жолаушылардың Қазақстан Республикасының аумағына кіру үшін белгіленген құжаттарға қойылатын талаптарды сақтауы үшін тиісті шараларды қолданғанын дәлелдей алған жағдайларда, Қазақстан Республикасының мұдделі мемлекеттік органдары пайдаланушыларға айыппұл салмайды.

83. Пайдаланушылар өзара түсіністік туралы меморандумдарға не осы тараптар арасында жасалған басқа келісімдерге сәйкес Қазақстан Республикасының мемлекеттік органдарымен тиісті дәрежеде ресімделмеген құжаттары бар адамдарды тасымалдауға жол бермеу жөнінде шаралар қолдану үшін ынтымақтастық жасаған және бұл ынтымақтастық тиісті органдарды қанағаттандырған жағдайларда, мұндай адамдарды Қазақстан Республикасының аумағына тасымалдау кезінде қолданылатын айыппұлдар немесе санкциялар қайта қаралады.

84. Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасын қорғау мен күзетуді жүзеге асыратын уәкілетті орган көрсетілген адамға кіру құқығын беруден бастартылған басқа мемлекеттің уәкілетті органдары берген, құжаттардың жоғалғанын немесе жойылғанын растайтын, сондай-ақ қолдан дайындалған, қолдан жасаған немесе жалған жол жүргүп құжаттарына қатысты ілеспе хатты және оған қоса берілген материалдарды қону және келу мән-жайларын растайтын, адамды тексеруді жүзеге асыру үшін жеткілікті құжаттама ретінде таниды.

85. Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасын қорғау мен күзетуді жүзеге асыратын, адамды Қазақстан Республикасының аумағынан депортациялауды жүзеге асыратын уәкілетті орган оған депортациялау туралы қаулыны немесе өзге құжатты ұсынады және депортацияланатын адамның баруы үшін белгіленген мемлекетті көрсетеді.

86. Пайдаланушылардың ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін барлық сақтық шараларын қолдануына мүмкіндік беру мақсатында Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасын қорғау мен күзетуді жүзеге асыратын уәкілетті орган белгілі бір адамдарға Қазақстан Республикасының аумағынан әуе жолымен кетуі ұйғарылған жағдайларда, оларды алдын ала хабардар етуді қамтамасыз етеді.

Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасын қорғау мен күзетуді жүзеге асыратын уәкілетті орган рейстің кесте бойынша ұшып шығу уақытына дейін кемінде жиырма төрт сағат қалғанда пайдаланушыға мынадай ақпарат береді:

- 1) депортацияланатын адам ретінде белгіленген адамның тегі;
- 2) депортациялау себептері;
- 3) ертіп баратын адамдардың/айдауылдардың тегі және азаматтығы;
- 4) жол жүргуге келісімі немесе қарсылығы;
- 5) пайдаланушылардың ұшу қауіпсіздігіне қауіп туындау мүмкіндігін бағалаудына мүмкіндік беретін өзге ақпарат.

87. Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасын қорғау мен күзетуді жүзеге асыратын уәкілетті орган басқа мемлекеттерден депортацияланған Қазақстан Республикасы азаматтарының өзінің аумағына кіруіне рұқсат береді, сондай-ақ Қазақстан Республикасының аумағында тұруға рұқсат етілген және жарамды дәлелі бар, басқа мемлекеттен депортацияланған адамның кіруіне ерекше көңіл бөледі.

88. Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасын қорғау мен күзетуді жүзеге асыратын уәкілетті орган депортацияланатын адамды ертіп жүру қажет деп шешкен, ал маршрут аралық мемлекетте транзиттік аялдауды қамтитын жағдайларда, егер мұдделі мемлекеттік органдар мен транзиттік жердегі тиісті пайдаланушы белгіленген жерге жеткенге дейін қолайлы баламалы жоспарды келіспеген болса, депортацияланатын адам соңғы межелі пунктке дейін жеткенше пайдаланушы ертіп жүретін адамның (адамдардың) онымен бірге болуын қамтамасыз етеді.

5. Жұктер мен басқа заттарды әкелу және әкету

89. Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасын қорғау мен күзетуді жүзеге асыратын уәкілетті орган мен Қазақстан Республикасының кеден ісі саласындағы уәкілетті органды тексеріп қарауды талап ететін тауарларды және мұндай тексеріп қараудың ауқымын айқындау мақсатында тәуекелді басқару жүйесін пайдаланады.

90. Мүмкін болған жағдайларда, импортталатын немесе экспортталатын тауарларды физикалық тексеріп қарауды оңайлататын тексерудің немесе тексеріп қараудың техникалық құралдары қолданылады.

91. Қазақстан Республикасының кеден ісі саласындағы уәкілетті органды импортталатын тауарларды немесе экспортқа арналған тауарларды шығаруға немесе кедендік тазартуға қажетті ақпаратты ғана беруге лимит белгілейді.

92. Қазақстан Республикасының кеден ісі саласындағы уәкілетті органды импортталатын тауарларды немесе экспортқа арналған тауарларды шығаруды кідіртуге әкеп соқтырмайтын мерзімде және келісімдерге сәйкес статистикалық деректер жинауды көздейді.

93. Қазақстан Республикасының кеден ісі саласындағы уәкілетті органдының қажетті техникалық мүмкіндігі болған жағдайда, жүк ведомосін және/немесе авиакөлік жүккүжаттарын қоса алғанда, тауарлардың импортына немесе экспорттына арналған құжаттар электронды нысанда ұсынылып, тиісті мемлекеттік органдардың ақпараттық жүйесіне беріледі.

94. Жүк ведомосін және авиакөлік жүккүжаттарын жасауды және ұсынуды пайдаланушы немесе оның уәкілетті агенті жүзеге асырады. Тауарларды кедендік тазартуға қажетті басқа құжаттаманы жасауды және ұсынуды декларант жүзеге асырады.

95. Электрондық деректер алмасуды оңайлату үшін Қазақстан Республикасының мұдделі мемлекеттік органдары мемлекеттік немесе жекеше тараптардың бәрінің бірлескен жүйелерді енгізуін және тиісті стандарттар мен халықаралық деңгейде қабылданған хаттамаларды пайдалануын көтермелейді.

96. Экспорттық жүктерді ресімдеу үшін құжаттар ұсынуды талап ететін Қазақстан Республикасының кеден ісі саласындағы уәкілетті органы өз талаптарын экспорттық декларацияны көрсетумен шектейді.

97. Қазақстан Республикасының кеден ісі саласындағы уәкілетті органы экспортталатын жүктерді/тауарларды шығару рәсімін әуе кемесі ұшып шыққанға дейін аяқтауды қамтамасыз етеді.

98. Қазақстан Республикасының кеден ісі саласындағы уәкілетті органы экспортталатын жүктерді/тауарларды ресімдеу үшін осы мақсатта бекітілген кеден органына көрсетуге рұқсат береді. Жүктерді/тауарларды осы кеден органынан оларды шекарадан тыс жөнелтуге тиіс әуежайға беру Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жүргізіледі.

99. Тірі жануарлар, жылдам бұзылуға бейім (тез бұзылатын) тауарлар, сондай-ақ Қазақстан Республикасының кеден ісі саласындағы уәкілетті органының нұсқауы бойынша шұғыл тексеріп қарауды талап ететін тауарлар бірінші кезекте тексеріп қаралуға тиіс.

100. Жеке меншік және иесімен бірге жөнелтілмейтін бағаж ретінде тасымалданатын жүк ретінде мәлімделген жүктерді ресімдеу оңайлатылған рәсімдер бойынша жүргізіледі.

101. Әкелінген тауарлар белгіленген межелі пунктте аварияның немесе еңсерілмес күштің әрекет етуінің себебінен не тасудың (тасымалдаудың) қалыпты жағдайларында табиғи кему нәтижесінде түсірілмеген болса, Қазақстан Республикасының кеден ісі саласындағы уәкілетті органы мынадай шарттармен айыппұл, өсімпұл немесе өзге де осыған ұқсас алымдар өндіріп алмайды:

- 1) пайдаланушы немесе оның уәкілетті агенті Қазақстан Республикасының кеден ісі саласындағы уәкілетті органын осы факт жөнінде хабардар еткен;
- 2) тауарлардың түсірілмеуінің Қазақстан Республикасының кеден ісі саласындағы уәкілетті органы қабылдарлық маңызды себебі болған;
- 3) жүк ведомосі тиісінше өзгертулған.

102. Қателіктердің немесе өңдеуге байланысты проблемалардың салдарынан тауарлар жүк ведомосіне енгізілместен әуежайда түсірілген жағдайларда, Қазақстан Республикасының мұдделі мемлекеттік органдары мынадай шарттармен айыппұл, өсімпұл немесе өзге де осыған ұқсас алымдар өндіріп алмайды:

- 1) пайдаланушы немесе оның уәкілетті агенті Қазақстан Республикасының кеден ісі саласындағы уәкілетті органын осы факт жөнінде белгіленген уақыт ішінде хабардар еткен;
- 2) тауарлар туралы мәліметтерді ұсынбаудың Қазақстан Республикасының кеден ісі саласындағы уәкілетті органы қабылдарлық маңызды себебі болған;
- 3) жүк ведомосі тиісінше өзгертулған;
- 4) тауарлар тиісті кедендейк режим бойынша орналастырылған.

103. Көлік құралын жөндеуге, оған техникалық қызмет көрсетуге немесе оны пайдалануға арналған қосалқы бөлшектер мен жабдықтар кедендей төлемдер мен салық төлеуден босатылады.

104. Кедендей төлемдер мен салық төлеуден шартты түрде босатылып әкелінген борт жабдығын, қосалқы бөлшектерді, жерусті жабдығын және қауіпсіздікті қамтамасыз етуге арналған жабдықты, сондай-ақ олардың алмастырылатын бөлшектерін пайдаланушылар немесе олардың уәкілетті агенттері бір біріне уақытша пайдалануға береді.

105. Қазақстан Республикасының кеден ісі саласындағы уәкілетті органы пайдаланушының халықаралық әуе тасымалын орындауға байланысты пайдаланылатын құжаттарының кедендей төлемдер мен салық өндіріп алынбай әкелінуін көздейді.

106. Қазақстан Республикасының кеден ісі саласындағы уәкілетті органы басқа мемлекеттердің пайдаланушыларына контейнерлер мен науаларды әкелген пайдаланушыға олардың тиесілі болу-болмауына қарамастан, оларды халықаралық рейспен ұшып шығатын әуе кемелерінде пайдалану не оларды өзгеше түрде кері экспорттау шартымен оларды төлемдерді төлеуден босата отырып уақытша әкелуге Қазақстан Республикасының заңнамасын сақтай отырып рұқсат береді. Контеинерлер мен науалар әуежай шегінен тыс шығарылмайды және борт жабдығының бір бөлігі ретінде пайдаланылады.

107. Контеинерлер мен науалардың кері экспортталғанын раставу талап етілген жағдайда, Қазақстан Республикасының кеден ісі саласындағы уәкілетті органы пайдаланушының немесе оның уәкілетті агентінің тиісті құжаттамасын осындай раставу ретінде қабылдайтын болады.

108. Уақытша әкелінген контеинерлер мен науалар кедендей рәсімдерге орналастырылғаннан кейін Қазақстан Республикасының кеден ісі саласындағы уәкілетті органы оларды әуежайдан тыс жерлерде сақтауға рұқсат береді.

109. Қазақстан Республикасының кеден ісі саласындағы уәкілетті органы уақытша әкелінген контеинерлер мен науаларды Қазақстан Республикасының кез келген кеден пункті арқылы шығаруға рұқсат береді.

110. Қазақстан Республикасының кеден ісі саласындағы уәкілетті органы осы Бағдарламаның 106-тармағының ережелеріне сәйкес импортталған контеинерлер мен науаларды жөндеу үшін қажетті қосалқы бөлшектерді уақытша әкелуге рұқсат береді.

111. Қазақстан Республикасының кеден ісі саласындағы уәкілетті органы пошта жөнелтімдерін өңдеуді, жөнелтуді және кедендей тазартуды жүзеге асыру кезінде Бүкіләлемдік пошта одағы пошта құжаттарына қатысты белгілеген рәсімдерді сақтайды

6. Халықаралық әуежайларда тасымалдау құралдары және қызметтері

112. Құрылыштардың жаңаларын жобалау және қолданыстағыларын реконструкциялау кезінде авиациялық қауіпсіздікті және ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз етуге, қозғалыс легін оңтайлы реттеуді қамтамасыз етуге, формальдылықтарды оңайлатуға, мүдделі мемлекеттік органдардың қызметін оңтайлы орындауына барынша жағдай жасау жөніндегі талапқа мұлтіксіз сай келетін жобалық шешімдері ескеру қажет.

113. Жолаушыларға есірткі құралдарын, психотроптық заттарды, олардың аналогтары мен прекурсорларын заңсыз алып өткен жағдайдағы ықтимал маңызды салдары және аталған әрекет үшін Қазақстан Республикасының қылмыстық заңнамасын бұзғаны үшін айыпты деп танылған адамдарға қатысты қолданылуы мүмкін жазалау шаралары туралы ақпарат беру және алдын ала ескерту мақсатында Қазақстан Республикасының халықаралық әуежайларының көрнекті жерлерінде хабарландырулар, кітапшалар орналастырылады.

114. Жолаушыларды және халықты рейстердің келуі, жөнелтілуі және кідіруі және әсіресе, келу немесе жөнелтілу уақыты бойынша соңғы сәтте жасалған өзгерістер туралы, сондай-ақ ұшаққа отыруға шығу нөмірлерінің өзгерістері туралы толық хабардар етуді қамтамасыз ету үшін Қазақстан Республикасының халықаралық әуежайларында дауыс зорайтқыш байланыстың қосымша жүйесі қосылған ақпараттық тақталар немесе таблолар (мониторлар) орнатылады.

115. Қазақстан Республикасының орталық және жергілікті мемлекеттік органдары әуежай мен қала арасында жылдам және сенімді көлік байланысын қамтамасыз ету жөнінде шаралар қолданады.

116. Ресімдеу рәсімдерін жылдамдату, сондай-ақ перрондық қызмет көрсету және әуе кемелерінің тұру уақытын қысқарту мақсатында барлық типтегі және санаттағы әуе кемелерінің (тұрақты және тұрақсыз рейстерді орындағытын, сондай-ақ жалпы мақсаттағы авиацияның әуе кемелерінің) ыңғайлы тұруын және оларға перрондық қызмет көрсетуді қамтамасыз ету үшін тиісті шаралар қолданылады. Бұл үшін:

1) әуе кемелерінің тұрақ орындарын ыңғайлы орналастыру үшін олардың жүктерін мүмкіндігінше аэровокзалға жақын жерде тиеуді және түсіруді жылдамдату мақсатында тиісті шаралар қолдану;

2) перрондағы қозғалысқа кедергі келтірмеу үшін жүк тиеу немесе түсіру жүргізіліп жатпаған әуе кемелеріне әуежай ғимаратынан қашық жерден тұрақ орындарын бөлу, сондай-ақ осы орындарды тиімді пайдалану үшін шаралар қолдану;

3) тұрақ орындарын әуе кемелеріне перрондық қызмет көрсету жөніндегі барлық жұмыстарды жылдам орындау үшін қажетті құралдармен жабдықтау;

4) жүктерді тиеу және түсіру уақытында әуе кемелеріне қызмет көрсету кезінде қолданылатын шараларға көніл бөлу;

5) Қазақстан Республикасының мұдделі мемлекеттік органдары белгілеген сағаттарда әуе кемелеріне жанармай құю үшін қажетті құралдармен қамтамасыз ету;

6) егер бұл қажет болса, қашықтық және авиациялық қауіпсіздік қажеттілігін есепке ала отырып, сондай-ақ тұрақ орындарын оңтайлы пайдалану нәтижесінде перрондардағы әуе кемелерінің тұрақ орындары мен аэровокзалдардың арасында жерүсті көліктің жүруін қамтамасыз ету;

7) қажетті жағдайларда халықаралық ұшуды орындайтын әуе кемелеріне әуе кемесін, жолаушыларды, экипаж мүшелерін және багажды тексеріп қарауды жүргізуге болатын тұрақ орындарын беру қажет.

117. Әуежайлар аэровокзалдарың ұшып шығу және транзиттік залдарында бала қутіміне арналған бөлмелерді ұйымдастыруды көздейді. Бөлмелер бала қутіміне қажетті құралдармен жабдықталады және мұндай үй-жайлардың орналасуы тиісті белгілермен белгіленеді.

118. Әуежайлар аэровокзалдың ғимараттары арасында, сондай-ақ аэровокзалдың қашықтағы тұрақтары мен ғимараттары арасында қолдануға болатын жерлерде үнемі жүріп тұратын қолжетімді көлік құралдарын қажетті мөлшерде қамтамасыз етеді.

119. Багажды тіркеу орны жерүсті көлігі келіп тоқтайтын орынға барынша жақын орналастырылады.

120. Багажды сұрыптау, тасымалдау, межелі пунктін белгілеу және тиеу үшін арнайы құрылыштар қолданылады. Әуежай:

1) көп көлемдегі багажды барынша аз уақыт ішінде сұрыптауға, тасымалдауға және тиеуге мүмкіндік беретін механикаландырылған жүйелердің болуын;

2) багаждың кімге тиесілі екендігін анықтау, оны сұрыптау және іздеу үшін багажды сәйкестендірудің бірегей жүйесін қолдануды көздейді. Бұл жүйе бойынша электронды құралдардың көмегімен автоматты түрде оқылатын және пайдаланушыларға, әуежайлар мен жүк экспедиторларына берілетін бірегей нөмірі бар кодталған багаж биркаларын қолдануды көздейді;

3) багаж контейнерлерін орналастыруға және мұндай контейнерлердің ішіндегісін қайта сұрыптауға арналған орындардың болуын;

4) жүктеменің көлеміне қарай бос багаж контейнерлерін өндейтін және сақтайтын механикалық құралдардың болуын көздейді.

121. Қазақстан Республикасының мұдделі мемлекеттік органдары келетін жолаушылар мен экипажды тиісінше ресімдеудің кідіріссіз өткізілуі үшін бақылау пункттерінің жеткілікті санын қамтамасыз ету үшін барлық қажетті шараларды қолданады.

122. Жолаушыларды кез келген кідіртуге жол бермеу мақсатында багажды, оның ішінде контейнерлердегі багажды тез түсіруді және оны багаж берілетін жерге жеткізууді қамтамасыз ету үшін барлық қажетті шаралар қолданылады. Жүктеменің көлеміне байланысты жағдайларда, багажды түсірудің және жеткізуудің

механикаландырылған жүйелері пайдаланылады әрі қызмет көрсететін персоналдың жеткілікті саны үнемі әзірлікте болады.

123. Әуе кемесіне жанармай құю кезінде әуе кемесіне кіруге, одан шығуға арналған телескоптық жолаушылар трапын пайдалануды қамтамасыз ету үшін халықаралық әуежайлар техникалық және ұйымдастыруышылық шараларды қолданады.

124. Әуежайдың транзиттік залдарында бір әуе кемесінен екіншісіне ауысып отырған жолаушыларды шекарадан өту ресімдерін қолданбай ресімдеуге арналған тағандардың болуы көзделеді.

125. Әуежайлар азаматтық авиация ұйымдарымен бірлесіп, Қазақстан Республикасының халықаралық әуежайларында қысқа мерзімді транзиттік аялдама жасаған кезде экипаж мүшелері әуе кемесіне жүк тиеу орнына жақын жерде орналасқан пункттен байланыс құралдары арқылы әуежайдың және азаматтық авиация ұйымдарына жеке бармай-ақ, осы ұйымдардың қызметтерімен байланысқа шығу мүмкіндігін беруге бағытталған шараларды қабылдайды.

126. Қазақстан Республикасының әуежайлары әуежайдың бақыланатын аймағында бағаж сақтайтын үй-жайларды көздейді.

127. Қазақстан Республикасының халықаралық әуежайының бақыланатын аймағында талап етілмеген, иесі анықталмаған және қате жіберілген бағаж жөнелтілгенге, беруге ұсынылғанға немесе жойылғанға дейін оны сақтауға арналған үй-жайлар жабдықталады, мұндай бағажға пайдаланушының персоналды әуежай жұмыс істеп тұрған уақытта кіре алады.

128. Әуежайлар аэропортада жолаушылар легінің қозғалысына кедергі келтірмеу үшін жолаушылардың келу және/немесе кету аймақтарындағы қоғамдық немесе бақыланбайтын үй-жайларда топтардың/трупалардың ұйымдастыруышылары үшін құралдарды орналастыруды көздейді.

129. Әуежайлар жүк әуе кемелерінің және олар тасымалдайтын жүктердің әуежайдың жүк терминалы аймағында қабылдануы және ресімделуі үшін шаралар қолданады.

130. Жүктерді тиеу, түсіру, тасымалдау және сақтау кезінде орынды деп танылған механикаландырылған және автоматтандырылған құрылғылар қолданылады.

131. Әуежайларда немесе оның шегінен тыс басқа жерлерде бос контейнерлерді уақытша сақтау үшін жеткілікті аландар мен құралдар көзделеді.

132. Әуежайдың бақыланатын аймағындағы жүк терминалы арнағы жүктерді сақтауға арналған тиісті құралдармен жабдықталады.

133. Iрі габаритті немесе ауыр жүк жөнелтімдерін әуежайдан импорттаушының, агенттің немесе экспедитордың үй-жайына дейін тиісті көлік құралдарымен тікелей жеткізу Қазақстан Республикасының кеден ісі саласындағы уәкілетті органдың рұқсатымен жүргізіледі деген шартпен және осы рұқсатта айтылған шарттар сақталған жағдайда әуежайларда осындай жеткізуге арналған құралдар көзделеді.

134. Әуежайларда Қазақстан Республикасының кеден ісі саласындағы уәкілдегі органдының қадағалауымен транзиттік жүкті дереу немесе одан әрі тасымалдау үшін оларды бөлшектеуге, сұрыптауға және қайта жинақтауға болатын үлкен және ыңғайлы алаңқайлардың болуы көзделеді. Тиісті ереже қолданылған жағдайда авиациялық қауіпсіздікті және есірткі құралдарының, психотроптық заттардың, олардың аналогтары мен прекурсорлардың айналымын бақылауды қамтамасыз ету жөніндегі шаралар ескеріледі.

135. Жүктерді өндіреу қабілеті жеткіліксіз, ал оны кеңейту мүмкіндіктері шектеулі немесе мұндай мүмкіндік жоқ әуежайларда кедендік қоймалар әуежайлардың шегінен тыс жерлерде салынады және кедендік тазарту процесін жылдамдату әрі әуежайлардың қойма үй-жайларының шамадан тыс жүктелуіне жол бермеу үшін жүктердің аталған әуежай мен қоймалардың арасындағы қозғалысқа байланысты формальдылықтар барынша азайтылады.

136. Пошта жөнелтімдерінің көлемі қомақты болған жағдайларда, әуежайларда авиациялық қауіпсіздік және есірткі құралдарының, психотроптық заттардың, олардың аналогтары мен прекурсорлардың айналымын бақылау шаралары сақтала отырып, пошта жөнелтімдерін анықтау, сұрыптау және одан әрі тасымалдау үшін жеткілікті орын санының, сондай-ақ құралдардың болуы көзделеді.

137. Әуежайларда әуе кемелеріне, экипаждарға, жолаушыларға, багажға, жүктерге, пошта жөнелтімдеріне және борт қорларына қатысты санитариялық, эпидемиологиялық және карантиндік іс-шараларды (жануарлар мен өсімдіктер тасымалданса) жүргізуге арналған құралдар қамтамасыз етіледі.

138. Әуежайларда медициналық көмек көрсету үшін қажетті медициналық жабдықтармен және дәрі-дәрмекпен жасақталған, жылдам, кезек күттірмейтін іс-қимылға (араласуға) даярланған персоналдың болуы көзделеді.

139. Қазақстан Республикасының мұдделі мемлекеттік органдары әуежайларда қолма-қол шетелдік валютаны Қазақстан Республикасының ұлттық валютасына айырбастау (конвертациялау) тәртібі туралы көрнекі ақпаратты қамтамасыз ететін шараларды қабылдайды.

7. Қазақстан Республикасының халықаралық болыш табылмайтын әуежайларына қону

140. Техникалық, мәжбүрлі қонуды және гуманитарлық рейстерді, сондай-ақ мемлекеттік міндеттерді орындауға байланысты халықаралық ұшуды орындау кезіндегі ерекше жағдайларда әуе кемелерінің қонуы мен ұшып шығуы халықаралық болып табылмайтын әуежайлардан немесе әуеайлақтардан жүргізіледі. Көрсетілген ұшу Қазақстан Республикасы Ұлттық қауіпсіздік комитетімен, кеден органдарымен және өзге де мемлекеттік органдармен келісу бойынша азаматтық және мемлекеттік авиация

салаларындағы уәкілетті органдар берген уақытша рұқсат болған жағдайда ғана орындалады.

141. Әуе кемесінің командирі немесе дәрежесі жағынан одан кейінгі экипаж мүшесі Қазақстан Республикасының әуе қозғалысы органдарына мәжбүрлі қону туралы хабарлайды.

142. Қонғаннан кейін әуе кемесінің ұшуы мейлінше қысқа мерзімде қайтадан қалпына келтірілсе, мынадай рәсімдер қолданылады:

1) әуе кемесінің келген кезде бортында болған жүктемемен жөнелтілуіне сыйып келетін бақылау шаралары. Егер пайдалану себептеріне немесе басқа да себептерге байланысты жүктемені немесе оның бір бөлігін сол рейспен одан әрі тасымалдау мүмкін болмаса, Қазақстан Республикасының мұдделі мемлекеттік органдары оны ресімдеуді жеделдетіп, осы жүктемені межелі пунктке одан әрі жылдам тасымалдауға жәрдемдеседі;

2) Қазақстан Республикасының мұдделі мемлекеттік органдары өздерінің қадағалауында болатын тиісті аймақты айқындайды, жолаушылар мен экипаж аялдау уақытында сонда бола алады;

3) әуе кемесінің командирі ұшып шығуға рұқсат алу үшін Қазақстан Республикасының бір ғана мемлекеттік мекемесіне өтініш береді (қажетті диспетчерлік рұқсаттарды есептемегенде).

143. Әуе кемесі ұзак уақыт кезеңіне кідірген немесе ұшуды жалғастыру мүмкін болмаған жағдайларда, мынадай рәсімдер қолданылады:

1) егер әуе кемесінің командирі Қазақстан Республикасының тиісті мемлекеттік органдарынан нұсқау құтіп отыrsa және ол немесе экипаж мүшелері осы органдармен байланыс орната алмаса, ол жолаушылар мен экипаж мүшелерінің денсаулығы мен қауіпсіздігін, сондай-ақ әуе кемесі мен ондағы жүктің сақталуын қамтамасыз ету үшін қажетті шаралар қолданады;

2) қауіпсіздік тұрғысынан жүк, борт қорлары және иесімен бірге жөнелтілмейтін бағаж әуе кемесінен түсірілген жағдайда, олар іргелес жатқан аймаққа орналастырылады және формальдылықтар аяқталғанға дейін сол жерде қалады.

8. Мүмкіндігі шектеулі адамдарды тасымалдау кезінде формальдылықтарды оңайлату

144. Әуе көлігімен сапарға шықкан мүмкіндігі шектеулі адамдарға тиісті қызмет көрсетілетініне кепілдік беретін ахуалдық көмек көрсетіледі. Мұндай көмек адамның ар-намысына тимейтіндей түрде көрсетіледі.

145. Қазақстан Республикасының мұдделі мемлекеттік органдары пайдаланушылармен және Қазақстан Республикасының әуежайларымен, жерусті қызмет көрсету жөніндегі агенттермен және туристік агенттіктермен бірге мүмкіндігі

шектеулі адамдарға қажетті ақпарат беру мақсатында барлық шараларды, сондай-ақ пайдаланушылардың, әуежайлардың, жерүсті қызмет көрсету жөніндегі агенттердің және туристік агенттіктердің мұндай жолаушыларға сапар барысында көмек көрсету олардың қажеттіліктеріне қарай жәрдем көрсетуін қамтамасыз ететін шараларды қолданады.

146. Қазақстан Республикасының мұдделі мемлекеттік органдары Қазақстан Республикасының халықаралық әуежайларындағы құрылыштар мен қызметтердің мүмкіндігі шектеулі адамдардың қажеттіліктеріне сай болуы үшін барлық қажетті шараларды қолданады.

147. Әуежайлар есту және көру қабілеті нашар жолаушылардың реистер туралы барлық қажетті ақпаратты алуы үшін тиісті шаралардың қолданылуын қамтамасыз етеді.

148. Отырғызу немесе тұсіру аэровокзал ғимаратында жүргізілетін мүмкіндігі шектеулі адамдар үшін арнайы бөлінген орындарды негізгі кіретін есікке жақын орналастыру қажет және оларда кедергілер болмауға тиіс.

149. Бір әуе кемесінен екіншісіне отырғызған кезде мүмкіндігі шектеулі адамдарға реистердің тоғысу уақытын ескере отырып, барынша жылдам көмек көрсетіледі.

150. Мүмкіндігі шектеулі адамдардың қосалқы (компенсаторлық) техникалық құралдарын тасу үшін орын жеткілікті болса, олар жолаушылар салонында тегін тасымалданады. Мүмкіндігі шектеулі адамдарға ілесіп жүретін қызметтік жануарлар да Қазақстан Республикасының тиісті нормаларын немесе пайдаланушының белгіленген рәсімдерін сақтау шартымен жолаушылар салонында осында жолаушы креслосының жанында тегін тасымалданады.

151. Мүмкіндігі шектеулі адамдарды тасымалдау кезінде ертіп жүретін адамның болуы қажет болған жағдайларда, пайдаланушылар мұндай ертіп жүретін адамды тасымалдауға пайдаланушының қағидаларына сәйкес жеңілдік жасайды.

152. Мүмкіндігі шектеулі адамдардың әуе кемесіне кіруін жеңілдету үшін әуежайлар жабдықтармен, әуе кемесіне отырғызатын жеңіл арбалармен, сондай-ақ көлік құралдарымен немесе құрылғылармен қамтамасыз етіледі.

9. Формальдылықтарды оңайлату жөніндегі басқа ережелер

153. Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасын қорғау мен күзетуді жүзеге асыратын уәкілетті орган әуе кемесінің жоғалуына немесе зақымдалуына байланысты жүргізілетін іздестіру, құтқару операцияларын, авиациялық оқыс оқиғаны тергеуді, мұлікті жөндеуді немесе құтқаруды жүргізу үшін қажетті білікті персоналды Қазақстан Республикасының аумағына уақытша кіргізуді қамтамасыз ету үшін шаралар қолданады.

154. Қазақстан Республикасының мұдделі мемлекеттік органдары басқа мемлекетке тиесілі әуе кемесінің зақымдалуына байланысты жүзеге асырылатын іздестіру, құтқару, авиациялық оқыс оқиғаны тергеу, мұлікті жөндеу немесе құтқару үшін қажетті барлық әуе кемелерін, құралдарды, қосалқы бөлшектер мен жабдықтарды Қазақстан Республикасының аумағына уақытша кіргізу рәсімін жеңілдетеді.

155. Қазақстан Республикасының мұдделі мемлекеттік органдары зақымдалған әуе кемелерін де, Қазақстан Республикасының аумағына көмек көрсету үшін келген әуе кемелерін де, сондай-ақ Қазақстан Республикасына іздестіру, құтқару, авиациялық оқыс оқиғаны тергеу, мұлікті жөндеу немесе құтқару үшін жеткізілген құралдарды, қосалқы бөлшектер мен жабдықтарды Қазақстан Республикасының аумағынан алып шығуды жеңілдетеді.

156. Зақымдалған әуе кемелеріне немесе олардың бөлшектеріне, оларға тиелген борт қорларының немесе жүктөрдің бәріне, сондай-ақ Қазақстан Республикасының аумағына іздестіруді, құтқаруды, авиациялық оқыс оқиғаны тергеуді, мұлікті жөндеуді немесе құтқаруды жүргізу үшін уақытша жеткізілген және Қазақстан Республикасының мұдделі мемлекеттік органдары белгіленген мерзім ішінде Қазақстан Республикасының аумағынан шығарылмаған барлық әуе кемелеріне, құралдарға, қосалқы бөлшектер мен жабдықтарға Қазақстан Республикасының тиісті нормативтік құқықтық актілерінің қолданысы тарапады.

157. Егер авиациялық оқыс оқиғаны тергеуге байланысты зақымдалған әуе кемесінің бір бөлігін немесе бөліктерін техникалық тексеріп қарау немесе сынау үшін басқа мемлекетке жіберу қажет болса, Қазақстан Республикасының кеден ісі саласындағы мемлекеттік органы тиісті бөлікті немесе бөліктерді шығаруды қамтамасыз етеді.

158. Қазақстан Республикасының мұдделі мемлекеттік органдары теңіз акваториясының ластануына қарсы қуресте немесе оның ластануының алдын алу үшін не теңіздегі қауіпсіздікті, халықтың қауіпсіздігін қамтамасыз ету немесе теңіз ортасын қорғау үшін қажетті басқа операцияларда пайдаланылатын әуе кемелерінің Қазақстан Республикасының аумағы арқылы транзитпен өтуін қамтамасыз етеді.

159. Төтенше және дағдарысты жағдайлардың салдарын жою, терроризм актілерін оқшаулау, әскери қақтығыстар қаупін болдырмау үшін жіберілетін Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің, әскери құралымдарының, құтқару бөлімшелерінің, құқық қорғау органдары мен арнаулы органдарының көлік құралдары, қару-жарагы, материалдық-техникалық құралдары мен жеке құрамы әуежайларда әуе кемесінің бортына отырғызу/одан шығару пунктіне кедергісіз, тексеріп қарамай өткізіледі. Ұшып шығу туралы әуежайдың авиациялық қауіпсіздік қызметінің (бұдан әрі - АҚҚ), ұшып шығу және ұшып келу пунктінің басшысы (ауысым бастығы) хабардар етіледі.

Тасымалдау кезінде жауынгерлік қару оқталмаған қүйде болады және оқ-дәріден бөлек тасымалданады, сондай-ақ мөрленетін немесе пломбаланатын арнайы ыдысқа, жәшіктеге салынады.

Объектішлік режимді және АҚҚ бақылау-өткізу пунктіне кіру (шығу) үшін ұсынылатын тізім бойынша бақылауды, сондай-ақ өткізу режимін қамтамасыз етуді АҚҚ басшылығы реттейді.

Әуежайдың АҚҚ қызметкерлері көлік құралымен әуе кемесіне дейін және кері қарай ілесіп баруды жүзеге асырады.

160. Әуе кемесінің бортына ірі габаритті жүктөрді жеткізудің қауіпсіз тізбегін ұйымдастыру шенберінде, сондай-ақ тиімді бақылауды жүзеге асыру мақсатында АҚҚ қызметкерлері әуежайдан тыс жердегі ірі габаритті және тез бұзылатын жүктөрдің партияларын қалыптастыру орындарына тікелей шыға отырып, тексеріп қарауды жүзеге асырады. Жүктөрді тексеріп қарау металл іздегіштердің көмегімен, газ талдағыштарды, қызметтік иттерді пайдалана отырып не шолып қарау арқылы жүргізіледі. Көрсетілген жүкті тасымалдайтын көлік құралдары пломбаланады және оларға әуе кемесінің бортына дейін АҚҚ тексеріп қарау қызметкерлері ілесіп барады.

161. Халықаралық әуе тасымалдары кезіндегі формальдылықтарды оңайлату мәселелері бойынша консультациялық көмек көрсету, ұсынымдар дайындау және тиімді шараларды қарау мақсатында Қазақстан Республикасының халықаралық әуе тасымалдары кезіндегі формальдылықтарды оңайлату жөніндегі ведомствоаралық комиссиясы (бұдан әрі - комиссия) құрылады. Комиссияның құрамын азаматтық авиация саласындағы уәкілетті орган айқындаиды.

Формальдылықтарды оңайлату мәселелері бойынша консультациялық көмек көрсету және мұдделі мемлекеттік органдар мен Қазақстан Республикасының әуежайларындағы азаматтық авиация ұйымдарының өзара іс-қимыл жасауын үйлестіру мақсатында Формальдылықтарды оңайлату жөніндегі ведомствоаралық әуежай комиссиялары (бұдан әрі - әуежай комиссиясы) құрылады. Әуежай комиссиясының құрамына мұдделі мемлекеттік органдар мен азаматтық авиация ұйымдарының өкілдері кіреді.

Әуежай комиссиясының төрағасы болып әуежайдың бірінші басшысы немесе оның әуежайдың авиациялық қауіпсіздігі жөніндегі орынбасары тағайындалады.

162. Әрбір әуежайда осы Бағдарламаға сәйкес әуежайлардың формальдылықтарын оңайлату жөніндегі бағдарламалар әзірленеді, олар азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйыммен келісіледі.

Ескерту. 162-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Үкіметінің 06.08.2019 № 582 (01.08.2019 бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК